

Investīcijas zinātnei 2022. gada budžetā augstākās kopš 2008. gada

Publicēts pirms vairāk nekā 3 gadiem

Publicēts: 09.12.2021.

2022. gads zinātnes finansējumam nes pozitīvas pārmaiņas – Izglītības un zinātnes ministrijai piešķirti papildu 12 200 000 eiro zinātnes bāzes finansēšanai, fundamentāliem un lietišķiem pētījumiem, kā arī dalībai Eiropas Kodolpētījumu organizācijā (CERN).

Piešķirtais papildu finansējums zinātnei 2022. gada budžetā ir augstākais kopš 2008. gada. Šobrīd var prognozēt, ka finansējuma īpatsvars pētniecībai un attīstībai no iekšzemes kopprodukta (IKP) būtiski pieaugs. Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam paredz, ka finansējumam 2024. gadā jāsasniedz 1% un 2027. gadā – 1,5 % no IKP.

Kam paredzēts IZM piešķirtais papildu finansējums?

7 600 000 eiro tiks piešķirti [zinātnes bāzes finansējumam](#), ar kuru [zinātniskās institūcijas](#) varēs attīstīt stratēģisko virzību no personāla skaita atskaitēm uz zinātnisko sasniegumu uzskaiti, lai zinātnes bāzes finansējums varētu nodrošināt to stratēģisko mērķu sasniegšanu.

3 000 000 eiro finansējuma pieaugums plānots arī [fundamentālo un lietišķo pētījumu projektiem](#) (FLPP), kas ir IZM finansēta, uz zinātnisko izcilību vērsta zinātnes finansēšanas programma, lai radītu jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas visās zinātņu nozaru grupās. Finansējumu piešķir projektiem, pamatojoties uz atklāta konkursa rezultātiem, piesaistot starptautiskus ekspertus. FLPP īstenošanai kopējais finansējums 2022. gadā būs 16 978 609 eiro, un 3 000 000 eiro pieaugums sniegs iespēju palielināt ieguldījumus izcilāko projektu iesniegumu finansēšanā.

1 600 000 eiro piešķirti, lai turpinātu stiprināt [sadarbību ar CERN](#). Kopš 2021. gada 2. augusta Latvija ir kļuvusi par CERN asociēto dalībvalsti un piešķirtais finansējums palīdzēs sekmēt zinātnes attīstību Latvijā augstas enerģijas fizikas jomā, veicinot arī zinātnes diplomātiju, kā arī sniedzot iespēju praktizēties CERN laboratorijās.

Ar visām IZM zinātnes budžeta izmaksām var iepazīties [šeit](#), [5. sadaļā "Zinātne"](#). Papildu finansējums zinātnei 2022. gadā būs pieejams arī Ekonomikas ministrijas (EM) budžetā.

Valsts budžeta finansējums zinātnei no Ekonomikas ministrijas

Lai paaugstinātu budžeta finansējumu augstu sasniegumu zinātnes un pētniecības projektu īstenošanai, 2022. gadā tiks izveidota Inovāciju fonda – Nozaru pētījumu programmu (IF-NPP) iniciatīva 4 miljonu eiro apmērā. IF-NPP ietvaros paredzēts sniegt atbalstu Latvijas pētniekiem tādu pētījumu īstenošanai, kas, pirmkārt, atbilst Latvijas industrijas, Eiropas vai globāla mēroga tehnoloģiju vajadzībām, kā arī sniedz ieguldījumu kāda sabiedrībai būtiska izaicinājuma risināšanā. Otrkārt, pētījumiem ir jāatbilst konkrētai ilgtermiņa tehnoloģiju attīstības misijai, kā arī jāparedz skaidru, izmērāmu rezultātu sasniegšanu, tostarp demonstrējot starptautisko un komercializācijas potenciālu. Visbeidzot, šādiem ilgtermiņa misijas orientētiem pētījumiem jāatbilst kādai no Latvijā apstiprinātajām Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) jomām, un paredzēts, ka IF NPP ietvaros pirmos projektus atbalstīs divās RIS3 jomās: Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija, kā arī Fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas. IF-NPP iniciatīvai finansējums 4 miljonu EUR apmērā paredzēts arī 2023. gadā un 2024. gadā, un sagaidāms, ka arī turpmākajos gados.

Vienlaikus, lai sasniegtu Latvijas Nacionālajā Enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030. gadam (NEKP) noteiktos mērķus, kā arī, ņemot vērā enerģētikas nozares prioritātes un plānošanas dokumentus, pētniecības procesam enerģētikas nozarē valsts budžeta ietvarā tiek nodrošināti 2 miljoni eiro ik gadu. Līdz šim finansējums ir veikts EM īstenotās valsts pētījumu programmas "Enerģētika" ietvaros. Pēc šīs programmas noslēguma 2022. gadā EM iecerējusi īstenot jaunu pētniecības ietvaru, uzsverot enerģētikas ekosistēmu iedzīvināšanu, papildinot Latvijas zinātnes esošo un nākotnes potenciālu ar Latvijas enerģētikas sektora attīstības virzieniem, tostarp sekmējot pētniecību enerģētikas industrijas attīstībai. Finansējums atbilstoši NEKP paredzētajām aktivitātēm un iecerētajam pētniecības ietvaram arī turpmākajos gados ir plānots 2 milj. eiro gadā.

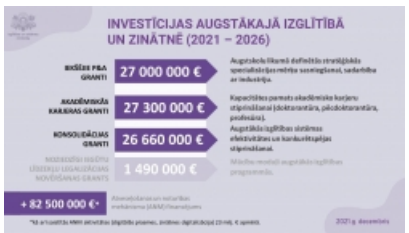
Ar 2022. valsts budžetu var iepazīties [Finanšu ministrijas mājas lapā](#).

Papildu finansējums ārpus valsts budžeta

Papildus valsts budžeta finansējumam tiks veiktas investīcijas arī no [Atveseļošanās un noturības mehānisma](#) (ANM) finansējuma, augstākajai izglītībai un zinātnei turpmākajos sešos gados novirzot vairāk nekā 82 milj. eiro lielu finansējumu.

Atveseļošanas fonds (*Recovery and Resilience Facility*), ir jauna, Eiropas Komisijas centralizēti pārvaldīta budžeta programma, kas izveidota papildus 2021. – 2027. gada plānošanas perioda ES daudzgadu budžetam. Tā mērķis – atbalstīt reformas un investīcijas, kas saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, kā arī mazināt krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi.

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/investicijas-zinatnei-2022-gada-budzeta-augstakas-kops-2008-gada>